

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Teollisuusliiton lausunto hallituksen esitykseksi laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain muuttamisesta

(HE 78/2020 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Teollisuusliitolta lausuntoa otsikon mukaiseen hallituksen esityksen.

Ehdotetut muutokset ovat jäsenistölle selkeästi ymmärrettävissä. Muutokset helpottavat koronan tuoman taloudellisen tai tuotannollisen kriisin vuoksi lomautetuksi ja työttömäksi joutuneita jäseniämme. Esitetyt muutokset ovat sujuvasti toimeenpantavissa, neuvottavissa ja viestittävässä. Kaikki työllistymistä edistävät toimet ovat tervetulleita tämänhetkisessä tilanteessa.

Soviteltavana maksettavan päivärahasuojaosan nostaminen

Pidämme suojaosan nostamista 300 eurosta 500 euroon (kuukausi) ja 279 eurosta 465 euroon (neljä viikkoa) erittäin kannatettavana. Se edistää työn vastaanottamista kaikilla työaloilla ja helpottaa lomautettujen ja työttömien taloudellista tilannetta. Näkemyksemme mukaan suojaosan noston voimaantulosäännöksen toimeenpano on sujuvasti toteutettavissa.

Liikkuvuusavustus

Näkemyksemme mukaan liikkuvuusavustusta koskeva poikkeussäännös olisi voitu toteuttaa myös siten, että työsuhteen keston edellytys olisi ollut kahden kuukauden vähimmäiskeston sijaan esimerkiksi yksi kuukausi. Tämä olisi madaltanut vieläkin enemmän kynnystä vastaanottaa lyhytkestoisia määräaikaista työsuhteita pitemmän matkan päästä kotoa.

Esitetty muutos edestakaisen työmatkan keston lyhentämisestä kokoaikatyösuhteen osalta on mielestämme erittäin kannatettava muutos. Tämä väliaikainen muutos edistää lyhytkestoisten työsuhteiden vastaanottamista sekä Uudellamaalla että muualla Suomessa. Saamisedellytyksiä tai edellytysten tutkimista ei ole syytä muilta osin muuttaa, eikä asettaa hankalasti toimeenpantavia lisärajoituksia etuusoikeudelle.

Näkemyksemme mukaan liikkuvuusavustusta koskevan väliaikaisen poikkeuksen tulisi koskea myös työsuhteeseen liittyvää koulutusta. Koulutuksen osalta työmatkan keston edellytystä olisi siten alennettava kolmesta tunnista kahteen tuntiin. Muutokset olisivat sitten yhteneväisiä ja selkeitä työttömille, lisäksi ne olisivat myös helpommin neuvottavissa ja viestittävässä. Näitä työsuhteisiin liittyviä koulutustilanteita on hyvin pieni osa liikkuvuusavustustapauksista, joten tämä ei todennäköisesti lisäisi menoja ainakaan olennaisesti.

Nyt on esitetty, että etuuden maksaminen lakkaisi kaikissa tapauksissa 31.10.2020. Näkemyksemme mukaan muutoksen voimassaolo olisi kuitenkin lomautettujen ja työttömien helpompi ymmärtää, jos liikkuvuusavustusta maksettaisiin siihen asti, kun se on alun perin myönnetty. Muutos olisi tällöin myös sujuvampaa toteuttaa.

Voimaantulosäännöksen viimeisessä lauseessa on virheellisesti käytetty termiä ”liikkumisavustus”.

Liikkuvuusavustus on jäsentemme keskuudessa huonosti tunnettu. Näkemyksemme mukaan etuuden käyttöä työttömyysetuuden saajien piirissä voisi edistää laajemmalla yleisellä tiedotuksella.

Korjausesitys työssäoloehdon osalta lakiin työttömyysturvalain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esityksen (HE 38/2020) tekstissä mainitaan työssäoloehdon osalta: ”Määräaikaisesti voimassa olevan tavanomaista lyhyemmän työssäoloehdon tarkoitus on turvata pääsyä työttömyyspäivärahalle silloin, kun käynnissä oleva poikkeuksellinen työmarkkinatilanne johtaa lomautukseen tai työttömyyteen ja tästä seuraa, että alkuperäinen työsuhteen kesto ei toteudu tai uuden työsuhteen saaminen vaikeutuu.”

Lain voimaantulosäännökseen on kuitenkin kirjattu: ”Lain 5 luvun 3 a §:ää sovelletaan 16 päivästä maaliskuuta 2020 alkaen työnhakijaan, joka on ollut työssäoloehdon täyttävässä työssä vähintään yhden kalenteriviikon 1 päivänä maaliskuuta 2020 jälkeen. Mainittua pykälää ei sovelleta 6 luvun 7 §:ssä tarkoitetun enimmäisajan ollessa kesken, eikä sitä myöskään sovelleta, jos työssäoloehdon täyttymisen perusteella alkava enimmäisaika alkaisi 6 päivänä heinäkuuta 2020 tai sen jälkeen.” Tämä voimaantulosäännöksen kirjaus on johtanut siihen, että ne työttömyyskassan jäsenet, joilla on Kelan peruspäivärahan enimmäismaksuaika kesken, eivät pääse lyhyemmän työssäoloehdon piiriin. Lain tarkoitus lienee kuitenkin ollut se, että lyhyempi 13 viikon työssäoloehto koskee kaikkia.

Voimaantulosäännöksen nykyinen kirjaus johtaa työttömyyskassan jäsenten kesken eriarvoiseen tilanteeseen. Jäseneen, joka on liittynyt jäseneksi 1.10.2019 ja työskennellyt työssäoloehdon täyttävässä työssä olematta välillä työttömänä saaden Kelan peruspäivärahaa, sovelletaan 13 viikon työssäoloehto, jos hän tulee lomautetuksi tai työttömäksi 16.3. lukien. Häneen siis sovelletaan 13 viikon työssäoloehto, koska Kelan peruspäivärahan enimmäisaika ei ole kesken. Kun taas henkilöön, joka on samalla tavalla liittynyt jäseneksi 1.10.2019 ja työskennellyt työssäoloehdon täyttävässä työssä, mutta ollut työttömänä joulukuussa kaksi viikkoa saaden Kelan peruspäivärahaa, ei sovelleta lyhyempää 13 viikon työssäoloehto vaan pysyvän lain 26 viikon työssäoloehto.

Esitämme, että tämän käsillä olevan uuden määräaikaislainmuutoksen yhteydessä korjataan edellä mainitun määräaikaislain (HE 38/2020) voimaantulosäännöksessä ollut edellä kuvattu tahaton virhe. Näkemyksemme mukaan voimaantulosäännös on ristiriidassa määräaikaislain tarkoituksen kanssa. Lyhyempää 13 viikon työssäoloehto tulee soveltaa lyhyemmän työssäoloehdon edellytykset täyttäviin työttömyyskassan jäseniin, vaikka peruspäivärahan enimmäisaika olisi kesken.

Riku Aalto

puheenjohtaja

Teollisuusliitto

Irene Niskanen

työttömyyskassan johtaja

Teollisuuden työttömyyskassa